

FACULTAT DE MATEMÀTIQUES I ESTADÍSTICA

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE CATALUNYA - BARCELONATECH

**Exercicis resolts de Fonaments de les
Matemàtiques (Primer curs del Grau de
Matemàtiques)**

Àlex Batlle Casellas

November 13, 2018

Índex

1	Formalisme matemàtic: enunciats i demostracions.	2
2	Conjunts i aplicacions.	3
3	Relacions, operacions i estructures.	5
4	Conjunts de nombres. Numerabilitat.	7
5	El cos dels nombres complexos.	8
6	Aritmètica	9
7	Polinomis.	10

1 Formalisme matemàtic: enunciats i demostracions.

2 Conjunts i aplicacions.

21. **Sigueu** $A_1, A_2, B_1, B_2 \neq \emptyset$. **Demostreu:**

$$21.3. (A_1 \cup A_2) \times (B_1 \cup B_2) = (A_1 \times B_1) \cup (A_1 \times B_2) \cup (A_2 \times B_1) \cup (A_2 \times B_2).$$

Sigueu $y \in (A_1 \cup A_2) \times (B_1 \cup B_2)$. Aleshores, $\exists y_1 \in A_1 \cup A_2, y_2 \in B_1 \cup B_2 : y = (y_1, y_2)$.

$$\begin{aligned} \iff (y_1 \in A_1 \vee y_1 \in A_2) \wedge (y_2 \in B_1 \vee y_2 \in B_2) &\iff (y_1 \in A_1 \wedge y_2 \in B_1) \\ \vee (y_1 \in A_2 \wedge y_2 \in B_1) \wedge (y_1 \in A_1 \wedge y_2 \in B_2) &\vee (y_1 \in A_2 \wedge y_2 \in B_2) \\ \iff y \in (A_1 \times B_1) \cup (A_2 \times B_2) \cup (A_1 \times B_2) &\cup (A_2 \times B_1). \square \end{aligned}$$

30. **Considerem una aplicació** $f : A \mapsto B$ **i subconjunts** $A', A'' \subseteq A$ **i** $B', B'' \subseteq B$.

30.1. **Demostreu que si** $A' \subseteq A''$, **aleshores** $f(A') \subseteq f(A'')$.

Sigueu $A' \subseteq A''$. Aleshores $f(A') = \{y \in B : (\exists x \in A' : f(x) = y)\}$

$$\subseteq \{y \in B : (\exists x \in A'' : f(x) = y)\} = f(A'') \implies f(A') \subseteq f(A''). \square$$

30.3. **Demostreu que si** $B' \subseteq B''$, **aleshores** $f^{-1}(B') \subseteq f^{-1}(B'')$.

Sigueu $B' \subseteq B''$. Aleshores, $f^{-1}(B') = \{x \in A : (\exists y \in B' : f^{-1}(\{y\}) = \{x\})\} \subseteq$

$$\{x \in A : (\exists y \in B'' : f^{-1}(\{y\}) = \{x\})\} = f^{-1}(B'') \implies f^{-1}(B') \subseteq f^{-1}(B''). \square$$

30.2. **Demostreu que** $f(A') \subseteq f(A'')$ **implica que** $A' \subseteq A''$, **per a tot** $A', A'' \subseteq A$, **si, i només si, f és injectiva.**

Si fem el conjunt antiimatge dels dos costats de la hipòtesi ($f(A') \subseteq f(A'')$):

$$f^{-1}(f(A')) \subseteq f^{-1}(f(A'')) \implies (f^{-1} \circ f)(A') \subseteq (f^{-1} \circ f)(A'') \implies$$

$$Id_A(A') \subseteq Id_A(A'') \implies A' \subseteq A''.$$

Això només passarà quan f és injectiva, doncs en tal cas A' i A'' no podrien ser disjunts. $\square$

Si f no fos injectiva, en canvi, A' i A'' podrien ser disjunts però donar el mateix conjunt imatge sense inconvenient.

30.4. **Demostreu que** $f^{-1}(B') \subseteq f^{-1}(B'')$ **implica que** $B' \subseteq B''$, **per a tot** $B', B'' \subseteq B$, **si, i només si, f és exhaustiva.**

31. **Considerem una aplicació** $f : A \mapsto B$. **Demostreu:**

31.1. **Si** $A' \subseteq A$, **aleshores** $A' \subseteq f^{-1}(f(A'))$.

$$f(A') = \{y \in B : (\exists x \in A' : f(x) = y)\}.$$

$$f^{-1}(f(A')) = \{x \in A : f(x) \in f(A')\}.$$

Tenint en compte que podrien existir elements d' A que corresponguessin amb l'aplicació a elements d' $f(A')$, el conjunt antiimatge $f^{-1}(f(A'))$ és un superconjunt d' A' .

$$\implies A' \subseteq f^{-1}(f(A')). \square$$

31.2. **f és injectiva si i només si $A' = f^{-1}(f(A')) \forall A' \subseteq A$.**

Agafant la igualtat que volem demostrar, si apliquem f als dos costats, ens ha de quedar una identitat per poder afirmar que f és injectiva. Com podem efectivament comprovar,

$$f(A') = f(f^{-1}(f(A'))) = Id_B(f(A')) = f(A')$$

i $A' = A'$, per tant, queda demostrat l'enunciat. $\square$

3 Relacions, operacions i estructures.

28. Considerem a $\mathbb{Z}$ les operacions

$$a \oplus b = a + b - 6;$$

$$a \odot b = ab + \alpha(a + b) + 42,$$

on $\alpha \in \mathbb{Z}$.

1) **Comproveu que $(\mathbb{Z}, \oplus)$ és un grup commutatiu.**

Per ser un grup commutatiu, l'operació $\oplus$ ha de complir les propietats associativa i commutativa i ha de tenir element neutre i invers per tots els elements de $\mathbb{Z}$. Comprovem-ho:

- Associativa: comprovem que $\forall a, b \in \mathbb{Z}, a \oplus (b \oplus c) = (a \oplus b) \oplus c = a \oplus b \oplus c$.

$$a \oplus (b \oplus c) = a + (b \oplus c) - 6 = a + (b + c - 6) - 6 =$$

$$(a + b - 6) + c - 6 = (a \oplus b) + c - 6 = (a \oplus b) \oplus c. \square$$

- Commutativa: comprovem que $\forall a, b \in \mathbb{Z}, a \oplus b = b \oplus a$.

$$a \oplus b = a + b - 6 = b + a - 6 = b \oplus a. \square$$

- Existència del neutre: suposem que $\exists e \in \mathbb{Z} : a \oplus e = a$ i el trobem.

$$a \oplus e = a \iff a + e - 6 = a \iff e - 6 = 0 \iff e = 6.$$

En ser $\oplus$ commutativa, ens podem estalviar comprovar per l'altre costat.

- Existència de l'invers: suposem que $\exists a' \in \mathbb{Z} : a \oplus a' = e$ i el trobem.

$$a \oplus a' = e \iff a + a' - 6 = 6 \iff a' = 12 - a.$$

2) **Demostreu que l'operació $\odot$ és associativa si, i només si, $\alpha = -6$ o $\alpha = 7$.**

L'operació $\odot$ serà associativa quan $a \odot (b \odot c) = (a \odot b) \odot c = a \odot b \odot c$. Veiem què passa quan igulem les expressions per cada un dels costats de la tesi:

- $a \odot (b \odot c) = a(bc + \alpha(b + c) + 42) + \alpha(a + bc + \alpha(b + c) + 42) + 42$
- $(a \odot b) \odot c = (ab + \alpha(a + b) + 42)c + \alpha(ab + \alpha(a + b) + 42 + c) + 42$

En igualar,

$$\begin{aligned} & a(bc + \alpha(b + c) + 42) + \alpha(a + bc + \alpha(b + c) + 42) + 42 \\ &= (ab + \alpha(a + b) + 42)c + \alpha(ab + \alpha(a + b) + 42 + c) + 42. \end{aligned}$$

Treiem els 42 d'ambdós costats i desenvolupem els productes amb la distributivitat del producte sobre la suma usual:

$$abc + a\alpha b + a\alpha c + 42a + a\alpha + bc\alpha + \alpha^2 b + \alpha^2 c + 42\alpha =$$

$$abc + c\alpha a + c\alpha b + 42c + ab\alpha + \alpha^2 a + \alpha^2 b + 42\alpha + c\alpha.$$

Cancel·lant els termes iguals,

$$42a + a\alpha + c\alpha^2 = 42c + a\alpha^2 + c\alpha,$$

i ara reescrivint com una equació de segon grau en α queda:

$$(c - a)\alpha^2 + (a - c)\alpha + 42(a - c) = 0.$$

Aquesta equació la dividim entre $(c - a)$, que és diferent de zero ja que si $a = c$, $(a \odot b) \odot a = a \odot (b \odot a)$ si $\odot$ és commutativa. Ho podem veure ràpid:

$$a \odot b = ab + \alpha(a + b) + 42 = ba + \alpha(b + a) + 42 = b \odot a.$$

Per tant, com que $a \neq c$, dividim;

$$\alpha^2 - \alpha - 42 = 0,$$

i calculem les solucions amb la fórmula pel càlcul de les arrels dels polinomis de segon grau:

$$\alpha = \frac{1 \pm \sqrt{1 - 4(-42)}}{2}$$

$$\alpha_1 = -6 \quad \alpha_2 = 7.$$

Per tant, seguint el curs de les implicacions i tal com volíem demostrar, $\odot$ només és associativa quan $\alpha = -6$ o $\alpha = 7$. $\square$

- 3) **Demostreu que l'operació $\odot$ té element neutre si, i només si, $\alpha = -6$ o $\alpha = 7$.**

Si existeix un element neutre, $\exists e \in \mathbb{Z} : a \odot e = a$. Per tant, ho escrivim:

$$a \odot e = ae + \alpha(a + e) + 42 = a.$$

Si podem aïllar e , haurem trobat el neutre. Ho fem:

$$a - 42 - a\alpha = ae + e\alpha \iff a(1 - \alpha - e) = e\alpha$$

- 4) **Per a quins valors de α és $(\mathbb{Z}, \oplus, \odot)$ un anell?**

4 Conjunts de nombres. Numerabilitat.

5 El cos dels nombres complexos.

6 Aritmètica

7 Polinomis.